

Kuangélikusz Kántorlevél

— Szerkeszti: Finta Gergely —

Krisztusfő

Krisztusfő. Szelíd tekintetű, szakállas férfi. Szép arcán szenvedés és nyugalom feszül egyszerre. Tekintetében végtelen alázat és felfoghatatlan hatalom kavarog. Szabályos vonásai mintha már azelőtt mélyen belénk ivódtak volna, hogy először megpillantottuk.

Sokan és sokféleképpen festették már meg a Názáretit. Ábrázolták díszes ruhát viselő főpapnak és egy szál ágyékkötőben szenvedő nyomorultnak. Fiatalnak és öregnek, dicsőséget sugárzóknak és fájdalomtól elgyötörtnek. Festők és szobrászok sokaságát ihlette meg ez az arc, amelyről életében soha nem készült festmény vagy fénykép, így eredeti vonásait már régen szétkuszálta az idő.

Megannyi kép, minden arc más és más, még a szigorú szabályokat követő orthodox ikonfestészet remekművein is. Csalóka játék talán, mégis ugyanazt ismerjük fel — az öregben és a fiatalban, a szenvedőben és a dicsőségesben, a papi díszekbe és az egyszerű lenruhába öltözöttben.

A Krisztus-képmásokon az arc kisugárzása az, ami lenyűgözi és magához bilincseli az emberi tekintetet. A festő csupán megfesteni tudja, szavakba önteni nem, hogy miről is van —illetve mire nincs— szó. Érzések, gondolatok vibrálnak ezeken a képeken, egy-egy festő hitének tükrében.

A festő a kimondhatatlant is képes megjeleníteni — akárcsak a természet maga. Nisszai Szent Gergely IV. századi egyházatyja azt írta, hogy az ember erényei megmutatkoznak arcunkon és testi valónkon, és Isten ezekből az erényeinkből szövi majd újra testünket a feltá-

madáskor. A természet emberi arcokon „festi meg” az élet mélységeinek szépségét. Ezt próbálták meg követni azok a művészek, akik különböző bibliai jelenetek ábrázolásán keresztül egészítették ki az igehirdetők szókereséseit. Biblia pauperorum, szegények Bibliája volt ez, mondanánk Luther után, már amennyiben mindannyian szegények vagyunk, a szavak szegényei.

A különféle Krisztus-képmások alighanem a keresztény ikonfestészet legkifejezőbb alkotásai, amelyek a keresztény ember Istennel kapcsolatos élményeit tükrözik. A méltósággal és türelemmel viselt szenvedés, amely Krisztus arcán feszül, a keresztény hit Istenről való tanítását mutatja be szavak nélkül. Arról az Istenről vallanak ezek a képek, aki nem áll bosszút az ellene fordulón, hanem aláveti magát elenségeinek. Aki nem erőszakkal győz, hanem szeretettel és alázattal. Aki a szenvedést is vállalja a szeretetért.

De nem csak Istenről, hanem az emberről is vallanak a Krisztus-képek. Arról, hogy a szenvedés és a szeretet elválaszthatatlanul és végérvényesen összetartoznak az emberlétben. Ahogyan a keresztény hit a szenvedő Istenről beszél, ugyanúgy beszél a szenvedő emberről is — arról, hogy az emberi élet teljessé válásához szükséges a nekünk adatott szenvedés türelemben és szeretetben történő elhordozása.

Krisztusfő, sok sebbel meggyötört, vérező... Féltés és biztatás, aggodás és reménység csillog a szemeiben. Az Isten felénk forduló szeretetének csillogása ez.

Marossy Attila